A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (első tanács)

2017. január 26.*[i]

„Fellebbezés — Verseny — Kartellek — A fürdőszobai szerelvények és felszerelések belga, német, francia, olasz, holland és osztrák piaca — Az EUMSZ 101. cikk és az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodás 53. cikkének megsértését megállapító határozat — Árak összehangolása és érzékeny kereskedelmi információk cseréje — Egységes jogsértés — Bizonyítás — Bírságok — Korlátlan felülvizsgálat — Észszerű határidő — Arányosság”

A C-644/13. P. sz. ügyben,

a **Villeroy & Boch SAS** (székhelye: Párizs [Franciaország], képviseli: J. Philippe avocat)

fellebbezőnek

az Európai Unió Bírósága alapokmányának 56. cikke alapján 2013. november 29-én benyújtott fellebbezése tárgyában,

a másik fél az eljárásban:

az **Európai Bizottság** (képviselik: F. Castillo de la Torre, L. Malferrari és F. Ronkes Agerbeek, meghatalmazotti minőségben, kézbesítési cím: Luxembourg)

alperes az elsőfokú eljárásban,

A BÍRÓSÁG (első tanács),

tagjai: A. Tizzano, a Bíróság elnökhelyettese, az első tanács elnökeként eljárva, M. Berger, E. Levits, S. Rodin (előadó) és F. Biltgen bírák,

főtanácsnok: M. Wathelet,

hivatalvezető: K. Malacek tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2015. szeptember 10-i tárgyalásra,

a főtanácsnok indítványának a 2015. november 26-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

* Az eljárás nyelve: francia.

Ítéletet

1 Fellebbezésével a Villeroy & Boch SAS (a továbbiakban: Villeroy & Boch Franciaország) az Európai Unió Törvényszéke 2013. szeptember 16-i Villeroy & Boch Austria és társai kontra Bizottság ítéletének (T-373/10, T-374/10, T-382/10 és T-402/10, nem tették közzé, a továbbiakban: megtámadott ítélet, EU:T:2013:455) hatályon kívül helyezését kéri, amennyiben ezzel az ítélettel a Törvényszék elutasította az EUMSZ 101. cikk és az EGT-Megállapodás 53. cikke alkalmazására vonatkozó eljárásban (COMP/39092 – „fürdőszobai szerelvények és felszerelések”-ügy) 2010. június 23-án hozott C(2010) 4185 végleges bizottsági határozat (a továbbiakban: vitatott határozat) őt érintő részében történő megsemmisítése iránti keresetét.

Jogi háttér

Az 1/2003/EK rendelet

2 Az [EUMSZ 101. cikkben és az EUMSZ 102. cikkben] meghatározott versenyszabályok végrehajtásáról szóló, 2002. december 16-i 1/2003/EK tanácsi rendelet (HL 2003. L 1., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 2. kötet, 205. o.) 23. cikkének (2) és (3) bekezdése a következőket írja elő:

„(2) A Bizottság határozattal bírságot szabhat ki a vállalkozásokra vagy vállalkozások társulásaira, amennyiben azok akár szándékosan, akár gondatlanságból:

a) megsértik [az EUMSZ 101. cikket vagy az EUMSZ 102. cikket] […]

[…]

A jogsértésben részt vevő vállalkozások és vállalkozások társulásai tekintetében a bírság egyenként nem haladhatja meg az előző üzleti év teljes forgalmának 10%-át.

[…]

(3) A bírság mértékének meghatározásakor tekintetbe kell venni mind a jogsértés súlyát, mind annak időtartamát.”

Az 2006. évi iránymutatás

3 Az 1/2003 rendelet 23. cikke (2) bekezdésének a) pontja alapján kiszabott bírságok megállapításáról szóló iránymutatás (HL 2006. C 210., 2. o.; továbbiakban: 2006. évi iránymutatás) 2. pontja jelzi, hogy a bírságok megállapítását illetően „a Bizottságnak meg kell vizsgálnia mind a jogsértés időtartamát, mind a súlyosságát”, valamint hogy a „kiszabott bírság nem haladhatja meg az 1/2003/EK rendelet 23. cikke (2) bekezdésének második és harmadik albekezdésében szereplő határértékeket”.

4 A 2006. évi iránymutatás 37. pontja szerint:

„Bár a jelen Iránymutatás meghatározza az általános módszertant a bírságok megállapítását illetően, azonban az egyes ügyek egyedisége vagy egy bizonyos ügy esetében az elrettentő hatás elérésének szükségessége okán a Bizottság eltérhet ezektől a módszerektől, valamint a 21. pontban megszabott határértékektől.”

A jogvita előzményei és a vitatott határozat

5 A kartell által érintett termékek a következő termékek három alcsoportjának valamelyikébe tartozó fürdőszobai szerelvények és felszerelések: csaptelepek, zuhanykabinok és kiegészítők, valamint kerámiaáruk (a továbbiakban: a termékek három alcsoportja).

6 A jogvita előzményeit a Törvényszék a megtámadott ítélet 1–19. pontjában fejti ki, és azokat a következőképpen lehet összefoglalni.

7 A vitatott határozatban a Bizottság megállapította a fürdőszobai szerelvények és felszerelések ágazatában elkövetett, az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésébe és az Európai Gazdasági Térségről szóló, 1992. május 2-i megállapodás (HL 1994. L 1., 3. o.; magyar nyelvű különkiadás 11. fejezet, 52. kötet, 3. o., a továbbiakban: EGT-Megállapodás) 53. cikkébe ütköző jogsértés fennállását. Ezt a jogsértést, amelyben 17 vállalkozás vett részt, 1992. október 16. és 2004. november 9. közötti különböző időszakokban követték el, és az Belgium, Németország, Franciaország, Olaszország, Hollandia és Ausztria területén versenyellenes megállapodások és összehangolt magatartások összességében nyilvánult meg.

8 Közelebbről, a Bizottság a vitatott határozatban kifejtette, hogy a megállapított jogsértés először is abban állt, hogy az említett fürdőszobai szerelvények és felszerelések gyártói nemzeti szakmai szövetségek keretében tartott rendszeres találkozókon összehangolták az éves áremeléseket és más árszabási tényezőket, másodszor különleges események alkalmával – úgymint a nyersanyagköltségek emelkedése, az euró bevezetése, valamint úthasználati díjak kivetése – megállapították, illetve összehangolták az árakat, harmadszor pedig érzékeny kereskedelmi információkat tettek hozzáférhetővé, illetve cseréltek. Ezenkívül a Bizottság megállapította, hogy a fürdőszobai szerelvények és felszerelések ágazatában az árak rögzítésére éves ciklusokban került sor. Ennek keretében a gyártók megállapították az ártáblázataikat, amelyek általában egy éven keresztül maradtak érvényben, és a nagykereskedőkkel való üzleti kapcsolatok alapjául szolgáltak.

9 A Villeroy & Boch Franciaország, valamint az elsőfokú eljárás többi felperese, a Villeroy & Boch Austria GmbH (a továbbiakban: Villeroy & Boch Ausztria), a Villeroy & Boch AG (a továbbiakban: Villeroy & Boch) és a Villeroy & Boch Belgium SA (a továbbiakban: Villeroy & Boch Belgium) a fürdőszobai szerelvények és felszerelések ágazatában működik. A Villeroy & Boch Ausztria, a Villeroy & Boch Franciaország, a Villeroy & Boch Belgium, az Ucosan BV és a leányvállalatai, valamint a Villeroy & Boch SARL teljes tőkéjének a Villeroy & Boch a tulajdonosa.

10 2004. július 15-én a Masco Corp. és leányvállalatai – köztük a csaptelepeket gyártó Hansgrohe AG és a zuhanykabinokat gyártó Hüppe GmbH – arról tájékoztatták a Bizottságot, hogy a fürdőszobai szerelvények és felszerelések ágazatában kartell áll fenn, és kérték, hogy a kartellügyek esetében a bírságok alóli mentességről és a bírságok csökkentéséről szóló bizottsági közlemény (HL 2002. C 45., 3. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 2. kötet, 155. o., a továbbiakban: 2002. évi engedékenységi közlemény) alapján mentesítsék őket a bírságok alól, illetve hogy

– ennek hiányában – csökkentsék a velük szemben esetlegesen kiszabott bírságok összegét. A Bizottság 2005. március 2-án e közlemény 8. pontjának a) alpontja és 15. pontja alapján a Masco javára feltételes bírságmentességről szóló határozatot hozott.

11 2004. november 9-én és 10-én a Bizottság bejelentés nélküli helyszíni vizsgálatokat végzett a fürdőszobai szerelvények és felszerelések ágazatában működő több társaság és nemzeti szakmai szövetség helyiségeiben.

12 A Grohe Beteiligungs GmbH és leányvállalatai, valamint az American Standard Inc. (a továbbiakban: Ideal Standard) 2004. november 15-én és 19-én a 2002. évi engedékenységi közlemény alapján bírságmentességet, illetve ennek hiányában a bírságuk összegének csökkentését kérték.

13 A Bizottság – miután 2005. november 15. és 2006. május 16. között információkéréssel fordult a fürdőszobai szerelvények és felszerelések ágazatában működő több társasághoz és szövetséghez, köztük az elsőfokú eljárás felpereseihez – 2007. március 26-án kifogásközlést fogadott el, amelyet közölt e felperesekkel.

14 A Roca SARL, valamint a Hansa Metallwerke AG és leányvállalatai 2006. január 17-én és 19-én a 2002. évi engedékenységi közlemény alapján szintén bírságmentességet, illetve ennek hiányában a bírságuk összegének csökkentését kérték. Az Aloys F. Dornbracht GmbH & Co. KG Armaturenfabrik 2006. január 20-án hasonló kérelmet terjesztett elő.

15 A Bizottság – miután 2007. november 12-én és 14-én meghallgatást tartott, amelyen az elsőfokú eljárás felperesei részt vettek, majd 2009. július 9-én tényállást közlő levelet küldött e felpereseknek, amelyben felhívta a figyelmüket egyes olyan bizonyítékokra, amelyekre a Bizottság a végleges határozat elfogadása keretében támaszkodni kívánt, ezt követően pedig további információkéréseket intézett többek között az említett felperesekhez – 2010. június 23-án elfogadta a vitatott határozatot. E határozatban megállapította, hogy a jelen ítélet 8. pontjában leírt magatartások az említett határozat címzettjei közötti verseny korlátozására irányuló átfogó terv részét képezték, továbbá az egységes és folyamatos jogsértés jellemzőivel bírnak, amelynek az alkalmazási köre kiterjedt a termékek három alcsoportjára, továbbá Belgium, Németország, Franciaország, Olaszország, Hollandia és Ausztria területére. A Bizottság e tekintetben különösen azon tényt hangsúlyozta, hogy az említett magatartások megfeleltek egy visszatérő modellnek, amely egyformának bizonyult a vizsgálata által lefedett hat tagállamban. Rámutatott továbbá arra, hogy fennálltak a termékek valamennyi három alcsoportját érintő nemzeti szakmai szövetségek, amelyeket „koordinációs szervezeteknek” nevezett, továbbá olyan tagokat magukban foglaló nemzeti szakmai szövetségek, amelyeknek a tevékenysége a termékek három alcsoportja közül legalább kettővel összefüggött, amelyeket „több termékre kiterjedő szövetségeknek” nevezett, valamint olyan tagokat magukban foglaló szakszövetségek, amelyeknek a tevékenysége a termékek három alcsoportjának valamelyikével függött össze. Végül megállapította, hogy létezett a vállalkozások egy központi csoportja, amely különböző tagállamokban koordinációs szervezetek és több termékre kiterjedő szövetségek keretében vett részt a kartellben.

16 A Bizottság szerint az elsőfokú eljárás felperesei a következő szövetségek tagjaiként vettek részt a szóban forgó jogsértésben: Németországban az IndustrieForum Sanitär, amely 2001-től a Freundeskreis der deutschen Sanitärindustrie helyébe lépett, továbbá az Arbeitskreis Baden und Duschen, amely 2003-tól az Arbeitskreis Duschabtrennungen helyébe lépett, valamint a Fachverband Sanitär-Keramische Industrie; Ausztriában az Arbeitskreis Sanitärindustrie; Belgiumban a Vitreous China-group; Hollandiában a Sanitair Fabrikanten Platform,

Franciaországban pedig az Association française des industries de céramique sanitaire (AFICS). A Hollandiában elkövetett jogsértést illetően a Bizottság a vitatott határozat (1179) preambulumbekezdésében lényegében azt állapította meg, hogy az abban részt vevő vállalkozásokkal szemben e jogsértés címén elévülés folytán nem lehet bírságot kiszabni.

17 A vitatott határozat 1. cikkében a Bizottság felsorolta azon vállalkozásokat, amelyeket az EUMSZ 101. cikkbe és 1994. január 1-jétől az EGT-Megállapodás 53. cikkébe ütköző jogsértés miatt szankcionál, mivel Belgiumban, Németországban, Franciaországban, Olaszországban, Hollandiában és Ausztriában 1992. október 16. és 2004. november 9. közötti különböző időszakokban a fürdőszobai szerelvények és felszerelések ágazatában kartellben vettek részt. Ami az elsőfokú eljárás felpereseit illeti, a Bizottság az említett határozat 1. cikkének (1) bekezdésében a Villeroy & Bochot az említett egységes jogsértésben 1994. szeptember 28-tól 2004. november 9-ig tartó részvételéért, míg a leányvállalatait, a Villeroy & Boch Belgiumot, a Villeroy & Boch Franciaországot és a Villeroy & Boch Ausztriát a legkorábban 1994. október 12-től 2004. november 9-ig terjedő időszak vonatkozásában szankcionálta.

18 A vitatott határozat 2. cikkének (8) bekezdésében a Bizottság a következő bírságokat szabta ki: először, a Villeroy & Bochkal szemben 54 436 347 eurót; másodszor, a Villeroy & Bochkal és a Villeroy & Boch Ausztriával szemben egyetemlegesen 6 083 604 eurót; harmadszor, a Villeroy & Bochkal és a Villeroy & Boch Belgiummal szemben egyetemlegesen 2 942 608 eurót, negyedszer pedig a Villeroy & Bochkal és a Villeroy & Boch Franciaországgal szemben 8 068 441 eurót. Az elsőfokú eljárás felpereseivel szemben kiszabott bírságok teljes összege tehát 71 531 000 euró volt.

19 E bírságok kiszámítása során a Bizottság a 2006. évi iránymutatásra támaszkodott.

A Törvényszék előtti eljárás és a megtámadott ítélet

20 A Törvényszék Hivatalához 2010. szeptember 9-én benyújtott keresetlevelével a T-382/10. sz. ügy felperese a vitatott határozat őt érintő részében történő megsemmisítése, illetve másodlagosan a vele szemben kiszabott bírság összegének csökkentése iránti keresetet nyújtott be.

21 Megsemmisítés iránti kérelmeinek alátámasztása érdekében a felperes a következőkre hivatkozott: az EUMSZ 101. cikk és az EGT-Megállapodás 53. cikkének az egységes, folyamatos és összetett jogsértés elismerése folytán történő megsértése; az indokolás hiánya; a franciaországi jogsértés fennállásával kapcsolatos bizonyítékok hiánya; az elsőfokú eljárás felpereseinek egyetemleges bírságfizetésre kötelezését lehetővé tevő jogi alap hiánya; a kiszabott bírság különösen annak következtében téves kiszámítása, hogy a Bizottság a bírság összegének kiszámításába belefoglalta a jogsértéshez nem kapcsolódó eladásokat is, valamint e bírság csökkentésének a közigazgatási eljárás túlzott időtartama ellenére történő elmaradása, végül pedig az 1/2003 rendelet 23. cikke (3) bekezdésének az aránytalan bírság folytán történő megsértése.

22 A felperes másodlagosan a kiszabott bírság összegének csökkentése iránti kérelmeket terjesztett elő.

23 A Törvényszék a megtámadott ítéletben a keresetet teljes egészében elutasította.

A felek kérelmei

24 A fellebbező azt kéri, hogy a Bíróság:

– teljes egészében helyezze hatályon kívül a megtámadott ítéletet, amennyiben a Törvényszék ezzel az ítélettel elutasította a keresetét;

– másodlagosan, részben helyezze hatályon kívül a megtámadott ítéletet;

– másodlagosan, csökkentse a vele szemben kiszabott bírság összegét;

– harmadlagosan, helyezze hatályon kívül a megtámadott ítéletet, és az ügyet határozathozatal céljából utalja vissza a Törvényszékhez, valamint

– a Bizottságot kötelezze a költségek viselésére.

25 A Bizottság azt kéri, hogy a Bíróság:

– a fellebbezést részben mint elfogadhatatlant, részben pedig mint nyilvánvalóan elfogadhatatlant teljes egészében utasítsa el, és

– a fellebbezőt kötelezze a költségek viselésére.

A fellebbezésről

26 Fellebbezésének alátámasztása érdekében a fellebbező négy jogalapra hivatkozik. Az első jogalap azon alapul, hogy az Franciaországban állítólag elkövetett jogsértésekkel kapcsolatos bizonyítékok értékelése során a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot. A második jogalap azon alapul, hogy a Törvényszék az összetett és folyamatos jogsértés megállapítása során tévesen alkalmazta a jogot. A harmadik jogalap azon alapul, hogy a Törvényszék a fellebbezővel szemben kiszabott bírságot illetően elmulasztotta gyakorolni a korlátlan felülvizsgálati jogkörét. A negyedik jogalap az arányosság elvének megsértésén alapul.

A Franciaországban állítólag elkövetett jogsértésekkel kapcsolatos bizonyítékok értékelését érintő téves jogalkalmazásra alapított első jogalapról

A felek érvei

27 Első jogalapjában a fellebbező lényegében azt állítja, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, mivel a Franciaországban megvalósított valamennyi tényállási elemet illetően az Ideal Standard, a Roca és a Duravit AG által tett nyilatkozatok tárgyában a Törvényszék által lefolytatott értékelés nem felel meg annak az értékelésnek, amelyet a Törvényszék ugyanezen bizonyítékokkal kapcsolatban a 2013. szeptember 16-i Keramag Keramische Werke és társai kontra Bizottság ítéletben (T-379/10 és T-381/10, nem tették közzé, EU:T:2013:457) folytatott le, amely szintén a vitatott határozattal kapcsolatos. Következésképpen a Törvényszék megsértette az egyenlő bánásmód elvét és az *in dubio pro reo* elvét.

28 A megtámadott ítélet 287–290. pontjában ugyanis a Törvényszék úgy ítélte meg, hogy az Ideal Standard és a Roca nyilatkozatai lehetővé tették annak bizonyítását, hogy a fellebbező részt vett az AFICS 2004-ben szervezett három olyan találkozóján, amelyeken jogellenes megbeszélésekre került sor. E tekintetben a Törvényszék lényegében emlékeztetett arra, hogy az engedékenységet kérő vállalkozás által tett nyilatkozat az *unus testis nullus testis* (egy tanú nem tanú) elve alapján nem szolgálhat bizonyítékként, hacsak nincs az ilyen tanúvallomás a kartell többi résztvevőjének tanúvallomásaival is alátámasztva. Ugyanakkor a Törvényszék szerint a jelen ügyben ilyen helyzet áll fenn, mivel az Ideal Standard által az engedékenységi kérelem keretében tett tanúvallomást alátámasztja a Roca nyilatkozata.

29 A fellebbező szerint viszont a bizonyítékoknak a Törvényszék által ekként lefolytatott értékelése nyilvánvalóan ellentétes azzal, ahogy ugyanezen bizonyítékokat a 2013. szeptember 16-i Keramag Keramische Werke és társai kontra Bizottság ítéletben (T-379/10 és T-381/10, nem tették közzé, EU:T:2013:457, 118–120. pont) értékelte, amely szintén a vitatott határozattal kapcsolatos.

30 Hasonlóképp, a fellebbező úgy véli, hogy a Törvényszék ez utóbbi ítéletben és a megtámadott ítéletben ellentmondóan értékelte a Duravit AG által tett nyilatkozat bizonyító erejét. A 2013. szeptember 16-i Keramag Keramische Werke és társai kontra Bizottság ítéletben (T-379/10 és T-381/10, nem tették közzé, EU:T:2013:457, 115. és 116. pont) ugyanis a Törvényszék úgy ítélte meg, hogy e nyilatkozatot az említett ítélet alapjául szolgáló ügyben a közigazgatási eljárás során nem közölték a felperesekkel, következésképpen arra velük szemben nem lehetett hivatkozni. Ezzel szemben a megtámadott ítéletben a Törvényszék hajlandó volt figyelembe venni ugyanezen nyilatkozatot. Így ezen ítélet 293. pontjában a Törvényszék jelezte, hogy jóllehet a vitatott határozat „nem támaszkodik” az említett nyilatkozatra, ez nem változtat azon, hogy e nyilatkozat megerősítette az Ideal Standard nyilatkozatát azon jogellenes megbeszélések tartalmával kapcsolatban, amelyekre 2004. február 25-én „valószínűleg” sor került.

31 A fellebbező ezenkívül azt állítja, hogy a Törvényszék azáltal, hogy a terhére vette figyelembe a Duravit nyilatkozatát, amelyről pedig tudta, hogy vele szemben nem lehet hivatkozni rá, és maga a Bizottság sem vette figyelembe a vitatott határozatban, megváltoztatta e határozat indokolását, és megsértette az EUMSZ 263. cikket és az EUMSZ 296. cikk második bekezdését.

32 Mivel semmilyen más bizonyítékra nem hivatkoztak azon jogsértéssel kapcsolatban, amely Franciaországban állítólag a fellebbezőnek tudható be, a fellebbező elmarasztalása a Franciaországban megvalósuló tényállási elemeket illetően a fent említett jogi hibákon alapul.

33 A Bizottság elismeri, hogy a Törvényszék által a megtámadott ítéletben lefolytatott értékelések ellentmondanak a 2013. szeptember 16-i Keramag Keramische Werke és társai kontra Bizottság ítéletben (T-379/10 és T-381/10, nem tették közzé, EU:T:2013:457) lefolytatott értékeléseknek, viszont azt állítja, hogy a hiba ez utóbbi ítéletben van. A Bizottság hangsúlyozza, hogy a fellebbező nem a bizonyítékok értékelésével kapcsolatos téves jogalkalmazásra, hanem csupán az azonos tényállási elemek egyenlőtlen kezelésére hivatkozik. A Bizottság ezenkívül cáfolja, hogy megsértette volna az ártatlanság vélelmét. Végül nem vitatja, hogy a Duravit nyilatkozata nem használható bizonyítékként, de hangsúlyozza, hogy a megtámadott ítélet nyilvánvalóan nem ezen a nyilatkozaton alapul.

A Bíróság álláspontja

34 Az első jogalap elbírálása érdekében emlékeztetni kell arra, hogy valamely dokumentum bizonyító erejének a Törvényszék általi értékelését főszabály szerint a Bíróság fellebbezés keretében nem vizsgálhatja felül. Mint az ugyanis kitűnik az EUMSZ 256. cikkből és az Európai Unió Bírósága alapokmánya 58. cikkének első bekezdéséből, a fellebbezés kizárólag jogkérdésre vonatkozhat. Ezért csak a Törvényszék rendelkezik hatáskörrel a releváns tények megállapítására és értékelésére, valamint a bizonyítékok értékelésére, eltekintve e tények és bizonyítékok elferdítésének esetétől (lásd többek között: 2003. október 2-i Salzgitter kontra Bizottság ítélet, C-182/99 P, EU:C:2003:526, 43. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat), amire a jelen ügyben nem hivatkoztak.

35 Ezzel szemben az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az a kérdés, hogy a Törvényszék ítéletének indokolása ellentmondó vagy hiányos-e, jogi kérdésnek minősül, és mint ilyenre, a fellebbezés keretében lehet rá hivatkozni (lásd többek között: 2006. szeptember 21-i Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied kontra Bizottság ítélet, C-105/04 P, EU:C:2006:592, 71. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

36 A jelen ügyben a Törvényszék a megtámadott ítélet 287. pontjában megállapította, hogy a Bizottság az Ideal Standard és a Roca nyilatkozataira támaszkodott annak bizonyítása érdekében, hogy a Villeroy & Boch Franciaország 2004-ben részt vett az AFICS találkozóin. Az említett ítélet 289. pontjában a Törvényszék hangsúlyozta, hogy jóllehet az ítélkezési gyakorlatból az következik, hogy a teljes vagy részleges bírságcsökkentés kedvezményezettje által tett olyan nyilatkozatot, amelyet valamely fél vitat, mással is meg kell erősíteni, semmi nem zárja ki, hogy az ilyen megerősítés a kartellben részt vevő valamely más vállalkozás által tett tanúvallomásból származzék, még akkor is, ha ez utóbbi vállalkozás szintén bírságcsökkentésben részesült. Miután megvizsgálta a Roca által tett nyilatkozat bizonyító erejét, a Törvényszék ugyanezen ítélet 290. pontjában arra a következtetésre jutott, hogy az Ideal Standard által tett, a Roca nyilatkozatával megerősített nyilatkozat a jogilag megkövetelt módon bizonyítja a szóban forgó jogellenes megbeszélések megtörténtét.

37 A fellebbező viszont azt állítja, hogy ez az indokolás ellentmond a 2013. szeptember 16-i Keramag Keramische Werke és társai kontra Bizottság ítéletben (T-379/10 és T-381/10, nem tették közzé, EU:T:2013:457) kifejtett indokolásnak.

38 Ugyanakkor emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a Törvényszék azon kötelezettsége, hogy megindokolja az ítéleteit, főszabály szerint nem terjedhet annak előírásáig, hogy az adott ügyben kialakított megoldást egy másik ügy megoldásához viszonyítva is igazolja, még akkor sem, ha e másik ügy ugyanarra a határozatra vonatkozik (lásd: 2013. július 11-i Team Relocations és társai kontra Bizottság ítélet, C-444/11 P, nem tették közzé, EU:C:2013:464, 66. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

39 Következésképpen el kell utasítani a fellebbező arra alapított érvét, hogy a megtámadott ítélet indokolása ellentmond a 2013. szeptember 16-i Keramische Werke és társai kontra Bizottság ítéletben (T-379/10 és T-381/10, nem tették közzé, EU:T:2013:457) kifejtett indokolásnak.

40 A fellebbező azon érvét illetően, amely szerint a Törvényszék nem vehette volna a terhére figyelembe a Duravit által tett nyilatkozatot, meg kell állapítani, hogy ez az érv a megtámadott ítélet téves olvasatából ered. A megtámadott ítélet 293. pontja ugyanis kizárólag abból a célból említi e nyilatkozatot, hogy válaszoljon az elsőfokú eljárás felperesei által felhozott azon érvre,

amelyben az említett nyilatkozatra hivatkoznak, és amely arra irányul, hogy kétségbe vonja az Ideal Standard és a Roca nyilatkozatainak hitelességét. Így a Törvényszék a Duravit nyilatkozatát nem a fellebbezőt terhelő körülményként vette figyelembe, mint ezt megerősíti az említett ítélet 295. pontja, amelyben a Törvényszék megállapította, hogy az Ideal Standard és a Roca nyilatkozatai elegendőek ahhoz, hogy bizonyítsák az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése megsértésének fennállását.

41 A fenti megfontolásokra tekintettel az első jogalapot mint megalapozatlant el kell utasítani.

Az egységes és folyamatos jogsértés fennállására vonatkozó második jogalapról

A felek érvei

42 Második jogalapjában a fellebbező azt állítja, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot azáltal, hogy mesterségesen egy csoportba vont olyan cselekményeket, amelyek egymástól függetlenek voltak, valamint azáltal, hogy összetett és folyamatos jogsértés fennállását állapította meg.

43 E tekintetben a fellebbező először is előadja, hogy a Törvényszék megsértette az EUMSZ 101. cikket és az EGT-Megállapodás 53. cikkét azáltal, hogy az egységes, összetett és folyamatos jogsértés fogalmára támaszkodott. E fogalomnak ugyanis az uniós jogban nincs semmilyen jogi alapja. A fellebbező ezenkívül azt állítja, hogy a megtámadott ítéletnek hiányos az indokolása, amennyiben a Törvényszék nem válaszolt az ezzel kapcsolatos érveire.

44 Másodszor, a fellebbező másodlagosan úgy véli, hogy az egységes jogsértés elismerésének feltételei a jelen ügyben nem teljesültek, mivel a Bizottság nem határozta meg az érintett piacot, továbbá nem nyert bizonyítást a különböző kifogásolt cselekmények közötti, egymást kiegészítő viszony.

45 Harmadszor, a fellebbező másodlagosan azt állítja, hogy amiatt, hogy a Törvényszék a 2013. szeptember 16-i Wabco Europe és társai kontra Bizottság ítéletben (T-380/10, EU:T:2013:449), a 2013. szeptember 16-i Keramag Keramische Werke és társai kontra Bizottság ítéletben (T-379/10 és T-381/10, nem tették közzé, EU:T:2013:457), valamint a 2013. szeptember 16-i Duravit és társai kontra Bizottság ítéletben (T-364/10, nem tették közzé, EU:T:2013:477) bizonyos tagállamok vonatkozásában részben megsemmisítette a vitatott határozatot, valamint amiatt, hogy bizonyos vállalkozások nem feltétlenül tudtak az egész jogsértésről, nem állhatott fenn az e határozatban meghatározott átfogó jogsértés.

46 A Bizottság szerint a második jogalapot el kell utasítani.

A Bíróság álláspontja

47 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének megsértése nemcsak elszigetelt cselekmény eredménye lehet, hanem cselekmények sorozata, vagy akár folyamatos magatartás eredménye is, miközben a cselekmények sorozata vagy a folyamatos magatartás egyes elemei önmagukban is a fenti rendelkezés megsértésének minősülhetnek. Így amennyiben a különböző cselekmények – azonos, a belső piacon fennálló versenyt torzító tárgyuk alapján – „átfogó terv” keretébe illeszkednek, a Bizottság az e cselekmények miatti felelősséget jogszerűen tudhatja be az összességében figyelembe vett jogsértésben való részvétel alapján (lásd ebben az

értelemben: 2015. június 24-i Fresh Del Monte Produce kontra Bizottság és Bizottság kontra Fresh Del Monte Produce ítélet, C-293/13 P és C-294/13 P, EU:C:2015:416, 156. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

48 Az a vállalkozás, amely ilyen egységes és összetett jogsértésben a saját magatartása révén vett részt, amely magatartás az EK 101. cikk (1) bekezdése értelmében vett versenyellenes célú megállapodás vagy összehangolt magatartás fogalmába tartozik, és amely a jogsértés egészének megvalósításához való hozzájárulásra irányul, az említett jogsértésben való részvételének teljes időszakát illetően felelősségre vonható azon magatartásokért is, amelyeket ugyanezen jogsértés keretében más vállalkozások tanúsítottak. Ez a helyzet áll fenn akkor, ha bizonyított az, hogy az említett vállalkozás saját magatartásával hozzá kívánt járulni a valamennyi résztvevő által követett közös célokhoz, és tudomása volt a más vállalkozások által azonos célok elérése végett tervezett vagy ténylegesen megvalósított jogsértő magatartásokról, illetve e magatartásokat észszerűen előre láthatta, és kész volt azok kockázatát elfogadni (lásd ebben az értelemben: 2015. június 24-i Fresh Del Monte Produce kontra Bizottság és Bizottság kontra Fresh Del Monte Produce ítélet, C-293/13 P és C-294/13 P, EU:C:2015:416, 157. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

49 Így lehetséges, hogy valamely vállalkozás közvetlenül részt vett az egységes és folyamatos jogsértést képező versenyellenes magatartások összességében, amely esetben a Bizottság jogosult megállapítani az összes magatartásért, és ennélfogva az e jogsértés egészéért fennálló felelősségét. Az is megtörténhet, hogy valamely vállalkozás csupán az egységes és folyamatos jogsértést képező versenyellenes magatartások egy részében vett közvetlenül részt, ám tudomása volt a kartell többi résztvevője által azonos célok elérése végett tervezett vagy ténylegesen megvalósított többi jogsértő magatartásról, illetve e magatartásokat észszerűen előre láthatta, és kész volt azok kockázatát elfogadni. Ilyen esetben a Bizottság jogosult arra, hogy az ilyen jogsértést képező versenyellenes magatartások összességéért és következésképpen a jogsértés egészéért fennálló felelősséget is betudja e vállalkozásnak (lásd: 2015. június 24-i Fresh Del Monte Produce kontra Bizottság és Bizottság kontra Fresh Del Monte Produce ítélet, C-293/13 P és C-294/13 P, EU:C:2015:416, 158. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

50 Másfelől ahhoz, hogy különböző cselekményeket egységes és folyamatos jogsértésnek lehessen minősíteni, nem kell megvizsgálni azt, hogy e cselekmények kiegészítik-e egymást abban az értelemben, hogy mindegyiknek a rendes verseny egy vagy több következményével való szembenézés volt a célja, és a kölcsönhatás révén hozzájárultak a gazdasági szereplők által – az egységes célra irányuló átfogó terv keretében – kívánt versenyellenes hatás egészének megvalósításához. Ezzel szemben az egységes cél fogalmával kapcsolatos feltétel magában foglalja, hogy meg kell vizsgálni, hogy nincsenek-e a jogsértés részét képező különböző magatartásokat meghatározó olyan elemek, amelyek arra utalhatnak, hogy a többi résztvevő vállalkozás által ténylegesen végrehajtott magatartások nem ugyanazon versenyellenes célra vagy hatásra irányulnak, következésképpen pedig nem illeszkednek „átfogó terv” keretébe az azonos, a belső piacon fennálló versenyt torzító céljuk alapján (lásd ebben az értelemben: 2013. december 19-i Siemens és társai kontra Bizottság ítélet, C-239/11 P, C-489/11 P és C-498/11 P, nem tették közzé, EU:C:2013:866, 247. és 248. pont).

51 Továbbá a Bíróság ítélkezési gyakorlatából nem lehet arra következtetni, hogy az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése kizárólag azokra a vállalkozásokra vonatkozik, amelyek a versenykorlátozásokkal érintett piacon vagy feljebb, illetve lejjebb lévő piacokon vagy az említett piac szomszédos piacain tevékenykednek, vagy pedig azokra a vállalkozásokra, amelyek valamely megállapodás vagy összehangolt magatartás értelmében egy adott piacon korlátozzák magatartásuk önállóságát. A

Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatából ugyanis az következik, hogy az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének a szövege általánosan hivatkozik valamennyi olyan megállapodásra és összehangolt magatartásra, amely horizontális vagy vertikális viszonyokban torzítja a versenyt a belső piacon, függetlenül attól a piactól, amelyen a felek tevékenykednek, valamint attól a ténytől, hogy a szóban forgó megállapodások rendelkezései kizárólag az egyik fél kereskedelmi magatartását érintik (lásd ebben az értelemben: 2015. október 22-i AC-Treuhand kontra Bizottság ítélet, C-194/14 P, EU:C:2015:717, 34. és 35. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

52 Tekintettel erre az ítélkezési gyakorlatra, először is el kell utasítani a fellebbező azon érveit, amelyek szerint az egységes, összetett és folyamatos jogsértés jogi fogalma összeegyeztethetetlen az EUMSZ 101. cikkel és az EGT-Megállapodás 53. cikkével.

53 Másodszor, meg kell állapítani, hogy a fellebbező állításával ellentétben a Törvényszék azáltal, hogy a megtámadott ítélet 32–34., 41., 42. és 46–48. pontjában felidézte ezt az ítélkezési gyakorlatot, a jogilag megkövetelt módon megindokolta az ítéletet.

54 Harmadszor, ami a fellebbező azon érvét illeti, amely szerint az egységes jogsértés elismerésének feltételei a jelen ügyben nem teljesülnek, mivel a Bizottság nem határozta meg az érintett piacot, meg kell állapítani, mint azt a Törvényszék a megtámadott ítélet 54. pontjában helyesen kiemelte, és mint azt a fellebbező is elismeri, hogy az a körülmény, hogy a jogsértéssel lefedett termékpiacok és földrajzi piacok elkülönülnek egymástól, semmiképp nem zárja ki az egységes jogsértés megállapítását. Következésképpen ez az érv mindenképpen hatástalan.

55 Negyedszer, a Törvényszék a megtámadott ítélet 63–71. pontjában nem alkalmazta tévesen a jogot, amikor úgy ítélte meg, hogy a Bizottság a jelen ügyben jogosan következtetett olyan egységes cél fennállására, amely alátámasztja az egységes jogsértést. A megtámadott ítélet 66., 69. és 71. pontjában tett ténybeli megállapítások alapján ugyanis a Törvényszék a jogilag megkövetelt módon bizonyította, hogy a különböző kifogásolt magatartásoknak ugyanaz volt a céljuk, vagyis az, hogy a fürdőszobai szerelvények és felszerelések valamennyi gyártója vonatkozásában összehangolja a nagykereskedőkkel szembeni magatartásukat. E tekintetben hangsúlyozni kell, hogy a fellebbező állításával ellentétben a közös cél fogalmát – mint az kitűnik az említett 66., 69. és 71. pontból – a Törvényszék nem a jogsértés által érintett piacokon bekövetkező versenytorzulásra való általános utalással határozta meg, hanem olyan különböző objektív elemekre utalt, mint például a nagykereskedők által a forgalmazási láncban játszott központi szerep, e lánc jellemzői, a koordinációs szervek és többtermékes szövetségek létezése, az összejátszásra irányuló megállapodások végrehajtásának hasonlósága, valamint az érintett magatartások közötti anyagi, földrajzi és időbeli átfedések.

56 E feltételek mellett anélkül, hogy bizonyítani kellene, hogy a kifogásolt magatartások között egymást kiegészítő kapcsolat áll fenn, mivel az egységes és folyamatos jogsértés betudható a nem versenytárs vállalkozásoknak, és nem igényli az érintett piacok szisztematikus meghatározását, továbbá figyelembe véve, hogy a fellebbező egyrészt felelős a kifogásolt jogsértésben való közvetlen részvételéért, másrészt pedig felelős az e jogsértésben való közvetett résztvételéért, amennyiben tudomása volt a szóban forgó kartell egyéb résztvevői által ugyanazon célok megvalósítása érdekében tervezett vagy végrehajtott valamennyi magatartásról, továbbá mert észszerűen előre láthatta azokat, és hajlandó volt vállalni azok kockázatát, a Törvényszékkel szemben nem kifogásolható, hogy úgy ítélte meg, hogy a Bizottság nem követett el semmilyen hibát, amikor a jelen ügyben egységes és folyamatos jogsértés fennállását állapította meg.

57 Végül, ami a jelen ügy tárgyát képezővel megegyező jogsértésre vonatkozóan a Törvényszék által hozott ítéletekben kimondott részleges megsemmisítésekkel kapcsolatos érvelést illeti, emlékeztetni kell arra, hogy a különböző nemzeti piacokkal kapcsolatos bizonyítékok értékelése kizárólag a Törvényszék hatáskörébe tartozik. Amennyiben ez az érvelés az egységes, összetett és folyamatos jogsértés fennállását próbálja kétségbe vonni, hangsúlyozni kell: az, hogy a Törvényszék adott időszakok vonatkozásában bizonyos földrajzi piacokon az érintett vállalkozások némelyikének a kifogásolt jogsértésben való részvételét illetően megsemmisítette a vitatott határozatot, nem elegendő a termékek három alcsoportját és az érintett hat tagállamot lefedő átfogó terv és a versenyt torzító azonos cél fennállásával kapcsolatban a Törvényszék által tett megállapítás megkérdőjelezéséhez.

58 Következésképpen a második jogalapot mint részben megalapozatlant és részben elfogadhatatlant el kell utasítani.

A korlátlan felülvizsgálati jogkörre és a bírság arányosságára vonatkozó harmadik és a negyedik jogalapról

A felek érvei

59 Harmadik jogalapjában a fellebbező azt kifogásolja, hogy a Bizottság által meghatározott bírságokat illetően a Törvényszék nem gyakorolta a korlátlan felülvizsgálati jogkörét.

60 A fellebbező azt állítja, hogy az EUMSZ 261. cikkből, az EUMSZ 263. cikk második és negyedik bekezdéséből, az EUMSZ 264. cikk első bekezdéséből, az 1/2003 rendelet 31. cikkéből, az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában 1950. november 4-én aláírt európai egyezmény 6. cikkének (1) bekezdéséből, valamint az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikkéből az következik, hogy a Törvényszék és a Bíróság köteles ténylegesen gyakorolni a korlátlan felülvizsgálati jogkörét.

61 Márpedig a megtámadott ítéletben a Törvényszék a fellebbező kérelmeivel ellentétben kizárólag a bírság összegének meghatározása tekintetében gyakorolt jogszerűségi felülvizsgálatot.

62 Másfelől a fellebbező úgy véli, hogy a Törvényszéknek a jelen ügyben csökkentenie kellett volna a bírság összegét, figyelembe véve azon jogsértés súlyosságát, amely csak korlátozott számú tagállamot érint. E tekintetben nem érthető, hogy a Bizottság a jelen ügyben kifogásolt cselekményeket milyen okokból szankcionálta súlyosabban, mint az ugyanilyen jellegű, az Európai Gazdasági Térség egész területét lefedő kartelleket. Ezenkívül a Törvényszéknek a közigazgatási eljárás túlzott időtartama alapján a felperessel szemben csökkentenie kellett volna a bírság összegét.

63 Negyedik jogalapjában a fellebbező az Európai Unió Alapjogi Chartája 49. cikkének (3) bekezdésében szabályozott arányossági elv megsértésére hivatkozik. E tekintetben a fellebbező hangsúlyozza, hogy a Törvényszéknek a jogsértés súlyosságának meghatározása érdekében figyelembe kellett volna vennie az érintett piacot, az elért forgalmat, a jogsértés időtartamát és természetét, valamint a jogsértés által az érintett piacokra gyakorolt konkrét és potenciális hatásokat, amit nem tett meg.

64 A Törvényszéknek arról is meg kellett volna győződnie, hogy a vitatott határozatban kiszabott bírság összege abszolút értékben arányos-e, ami a fellebbező szerint nem így van, amennyiben a jogsértés által lefedett forgalom 34,34 millió euró, a bírságok teljes összege pedig 8 068 441 millió euró.

65 Következésképpen a fellebbező azt kéri a Bíróságtól, hogy orvosolja a Törvényszék e jogellenes mulasztásait, és maga csökkentse a kiszabott bírság összegét.

66 A Bizottság a harmadik és a negyedik jogalap elutasítását kéri.

A Bíróság álláspontja

67 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az EUMSZ 263. cikkben bevezetett jogszerűségi vizsgálat magában foglalja, hogy az uniós bíróság a fellebbező által hivatkozott érvek alapján mind jogi, mind pedig ténybeli szempontból felülvizsgálja a megtámadott határozatot, és jogosult a bizonyítékokat értékelni, az említett határozatot megsemmisíteni és a bírságok összegét megváltoztatni (lásd: 2014. július 10-i Telefónica és Telefónica de España kontra Bizottság ítélet, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, 53. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

68 A jogszerűség vizsgálatát kiegészíti az EUMSZ 261. cikknek megfelelően az 1/2003 rendelet 31. cikke alapján az uniós bíróságnak biztosított korlátlan felülvizsgálati jogkör. E jogkör feljogosítja a bíróságot arra, hogy a szankció jogszerűségének egyszerű felülvizsgálatán túl a Bizottság értékelését a sajátjával helyettesítse, és következésképpen a kiszabott bírságot vagy kényszerítő bírságot törölje, csökkentse vagy növelje (lásd: 2011. december 8-i Chalkor kontra Bizottság ítélet, C-386/10 P, EU:C:2011:815, 63. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

69 Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikke értelmében vett korlátlan felülvizsgálat követelményeinek a bírság tekintetében történő teljesítéséhez az uniós bíróság az EUMSZ 261. cikkben és az EUMSZ 263. cikkben foglalt hatásköreinek gyakorlása során köteles megvizsgálni minden, annak bizonyítására irányuló jogi, illetve ténybeli kifogást, hogy a bírság összege nem felel meg a jogsértés súlyának és időtartamának (lásd: 2014. december 18-i Bizottság kontra Parker Hannifin Manufacturing és Parker-Hannifin ítélet, C-434/13 P, EU:C:2014:2456, 75. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

70 Márpedig e korlátlan felülvizsgálati jogkör gyakorlása ugyanakkor nem egyezik meg a hivatalból való felülvizsgálattal, az eljárás pedig kontradiktórius. Főszabály szerint a felperesnek kell felhoznia a megtámadott határozattal szembeni jogalapokat, és neki kell bizonyítékokat előterjesztenie e jogalapok alátámasztása érdekében (lásd: 2014. december 18-i Bizottság kontra Parker Hannifin Manufacturing és Parker-Hannifin ítélet, C-434/13 P, EU:C:2014:2456, 76. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

71 E tekintetben hangsúlyozni kell, hogy az egész megtámadott határozat hivatalból való felülvizsgálatának hiánya nem sérti a hatékony bírói jogvédelem elvét. Ezen elv tiszteletben tartásához ugyanis nem nélkülözhetetlen az, hogy a Törvényszék – amely ugyan köteles megválaszolni a felhozott jogalapokat, és mind jogi, mind pedig ténybeli szempontból felülvizsgálatot gyakorolni – köteles legyen hivatalból újból megvizsgálni az ügy összes iratát (lásd: 2011. december 8-i Chalkor kontra Bizottság ítélet, C-386/10 P, EU:C:2011:815, 66. pont).

72 Másfelől a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata értelmében kizárólag a Törvényszék jogosult felülvizsgálni azt, hogy a Bizottság adott ügyben hogyan értékelte a jogsértő magatartások súlyosságát. A fellebbezés keretében a Bíróság felülvizsgálatának tárgya egyrészt az, hogy a Törvényszék jogilag mennyire megalapozottan vette figyelembe a meghatározott magatartás súlyosságának az EUMSZ 101. cikk és az 1/2003 rendelet 23. cikke keretében történő értékelésének összes alapvető elemét, másrészt annak vizsgálata, hogy a Törvényszék a jogilag megkövetelt módon megválaszolta-e a bírság összegének csökkentése iránti kérelem alátámasztása érdekében előadott összes érvet. Az uniós versenyjog megsértéseinek súlyosságát számos elemre tekintettel, így többek között a következők alapján kell bizonyítani: a bírságok elrettentő ereje, az ügy különleges körülményei és annak háttere, ideértve az egyes vállalkozások magatartását, a kartell létrehozásában játszott szerepüket, az abból származó előnyüket, a méretüket és az érintett termékek értékét, valamint az, hogy az ilyen típusú jogsértések milyen kockázatot jelentenek az Unió céljaira (lásd ebben az értelemben: 2013. július 11-i Team Relocations és társai kontra Bizottság ítélet, C-444/11 P, nem tették közzé, EU:C:2013:464, 95., 99. és 100. pont).

73 Ezenkívül a Bíróságnak nem feladata, amikor a fellebbezés keretében jogkérdésekről határoz, hogy méltányossági okból saját értékelésével helyettesítse a Törvényszék értékelését, amely korlátlan felülvizsgálati jogkörében dönt a vállalkozásokkal szemben az uniós jog megsértése miatt kiszabott bírságok összegéről. Így a bírság összegének nem megfelelő szintje folytán csak akkor lehetne megállapítani, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, ha a Bíróság úgy ítélné meg, hogy a szankció mértéke nem csupán nem megfelelő, hanem oly mértékben eltúlzott, hogy már aránytalan (lásd többek között: 2013. május 30-i Quinn Barlo és társai kontra Bizottság ítélet, C-70/12 P, nem tették közzé, EU:C:2013:351, 57. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

74 A harmadik és a negyedik jogalapot ezen ítélkezési gyakorlat alapján kell megvizsgálni.

75 Márpedig az említett ítélkezési gyakorlatból világosan kitűnik, hogy először is, a korlátlan felülvizsgálati jogkör kizárólag a kiszabott szankcióra vonatkozik, nem az egész megtámadott határozatra; másodszor, hogy sem a korlátlan felülvizsgálati jogkör, sem pedig a jogszerűség felülvizsgálata nem egyenlő a hivatalbóli felülvizsgálattal, ezért pedig azok nem követelik meg, hogy a Törvényszék hivatalból vizsgálja meg újra az ügy összes iratát, függetlenül a felperes által felhozott kifogásoktól.

76 A jelen ügyben meg kell állapítani, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 335. pontjától kezdve tényleges felülvizsgálatot gyakorolt a bírság összege felett, továbbá válaszolt a fellebbező különböző érveire, az ítélet 397–402. pontjában pedig elbírálta a bírság összegének csökkentésére irányuló kérelmeket, vagyis a fellebbező állításával ellentétben nem szorítkozott ezen összeg jogszerűségének felülvizsgálatára. E tekintetben a Törvényszék az ítélet 384. pontjában különösen megállapította, hogy a „jogsértés súlyossága” és a „kiegészítő összeg” címén alkalmazott 15%-os együttható a jogsértés különös súlyosságára tekintettel minimális volt, majd ugyanezen ítélet 397–401. pontjában úgy ítélte meg, hogy az elsőfokú eljárás felperesei által előadott egyetlen elem sem indokolja a bírság összegének csökkentését.

77 Konkrétabban, a kifogásolt jogsértés súlyosságának vizsgálatát illetően meg kell állapítani, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 381. pontjában emlékeztetett többek között a 2006. évi iránymutatás 23. pontjára, amely akként rendelkezik, hogy „[a]z árak rögzítéséről, a piac felosztásáról és a termelés korlátozásáról szóló – általában titkos – horizontális megállapodások természetüknél fogva a legsúlyosabb versenykorlátozások közé számítanak. A versenypolitika

elvei jegyében szigorú bírságokat kell ellenük alkalmazni. Ezért az ilyen jellegű jogsértések esetén az eladások arányát általában a legmagasabb szinten állapítják meg". A Törvényszék az ítélet 383. pontjában ismertette a Bizottság által a vitatott határozat (1211) preambulumbekezdésében kifejtett indokolást, amely szerint a horizontális árösszehangolás magánál a természeténél fogva az egyik legártalmasabb versenykorlátozás, továbbá hogy a jogsértés hat tagállamot lefedő és a termékek három alcsoportját érintő egységes, folyamatos és összetett jogsértés volt, mielőtt megállapította volna a megtámadott ítélet 384. pontjában a szóban forgó jogsértés különös súlyosságát, amely 15%-os súlyossági együttható alkalmazását indokolta, az ítélet 385. pontjában pedig azt, hogy a fellebbező részt vett a „vállalkozások azon központi csoportjában", amely a megállapított jogsértést végrehajtotta.

78 Így azáltal, hogy figyelembe vette a kifogásolt jogsértés súlyosságának mérlegelése szempontjából releváns valamennyi paramétert, a horizontális árösszehangolás és a fellebbező abban való részvétele pedig egyébként is bizonyított, továbbá azáltal, hogy válaszolt a fellebbező ezzel kapcsolatos érveire, a Törvényszék nem alkalmazta tévesen a jogot, és eleget tett a vitatott határozat tényleges bírósági felülvizsgálatára irányuló kötelezettségének.

79 A közigazgatási eljárás túlzott időtartamának értékelését illetően emlékeztetni kell arra, hogy jóllehet az észszerű időn belüli határozathozatal Bizottság általi tiszteletben tartásával kapcsolatos elv megsértése indokolhatja az EUMSZ 101. cikken és az EUMSZ 102. cikken alapuló közigazgatási eljárás során hozott határozat megsemmisítését akkor, ha az érintett vállalkozás védelemhez való jogának megsértésével is jár, az észszerű időn belüli határozathozatal tiszteletben tartásával kapcsolatos elv ilyen megsértése – még ha azt bizonyítottnak is feltételezzük – nem eredményezheti a kiszabott bírság összegének csökkentését (lásd többek között: 2016. június 9-i CEPSA kontra Bizottság ítélet, C-608/13 P, EU:C:2016:414, 61. pont és 2016. június 9-i PROAS kontra Bizottság ítélet, C-616/13 P, EU:C:2016:415, 74. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Márpedig a jelen ügyben – mint az a jelen ítélet 62. pontjából is kitűnik – nem vitatott, hogy a fellebbező a közigazgatási eljárás túlzott időtartamának a Törvényszék általi téves értékelésére vonatkozó érvével kizárólag azt kívánja elérni, hogy a vele szemben kiszabott bírságot csökkentsék.

80 Következésképpen ezt az érvet a megalapozottságára tekintet nélkül mint hatástalant el kell utasítani.

81 Végül maga a kiszabott bírság összegének arányosságát illetően a fellebbező nem ad elő semmilyen érvet, amely bizonyíthatná, hogy az alkalmazott szankció szintje aránytalan vagy túlzott. E tekintetben el kell utasítani azt az érvet, amely szerint egy 8 068 441 millió euró összegű bírság a kartellel érintett, 34,34 millió euró összegű forgalomhoz képest aránytalan. Nem vitatott ugyanis, hogy a jelen ügyben a Villeroy & Bochkal és a leányvállalataival szemben kiszabott bírság végleges összegét az 1/2003 rendelet 23. cikkének (2) bekezdésével összhangban csökkentették oly módon, hogy az ne haladja meg a fellebbező által az előző üzleti év során elért teljes forgalom 10%-át. Márpedig e korlát már biztosítja, hogy e bírság szintje ne legyen aránytalan a vállalkozás méretéhez képest, amelyet a teljes forgalma alapján kell meghatározni (lásd ebben az értelemben: 2005. június 28-i Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság ítélet, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P és C-213/02 P, EU:C:2005:408, 280–282. pont).

82 Következésképpen a harmadik és a negyedik jogalapot részben mint elfogadhatatlanokat, részben mint megalapozatlanokat el kell utasítani.

83 Mivel a fellebbező által felhozott jogalapok egyikének sem lehet helyt adni, a fellebbezést teljes egészében el kell utasítani.

A költségekről

84 A Bíróság eljárási szabályzata 184. cikkének (2) bekezdése alapján, ha a fellebbezés megalapozatlan, a Bíróság határoz a költségekről. Ugyanezen szabályzat 138. cikkének (1) bekezdése, amelyet e szabályzat 184. cikkének (1) bekezdése értelmében a fellebbezési eljárásban is alkalmazni kell, akként rendelkezik, hogy a Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. A fellebbezőt, mivel pervesztes lett, a Bizottság kérelmének megfelelően kötelezni kell a költségek viselésére.

A fenti indokok alapján a Bíróság (első tanács) a következőképpen határozott:

1) A Bíróság a fellebbezést elutasítja.

2) A Bíróság a Villeroy & Boch SAS-t kötelezi a költségek viselésére.

Aláírások

[i] — A jelen szöveg 50. pontjában az első elektronikus közzétételt követően nyelvi módosítás történt.